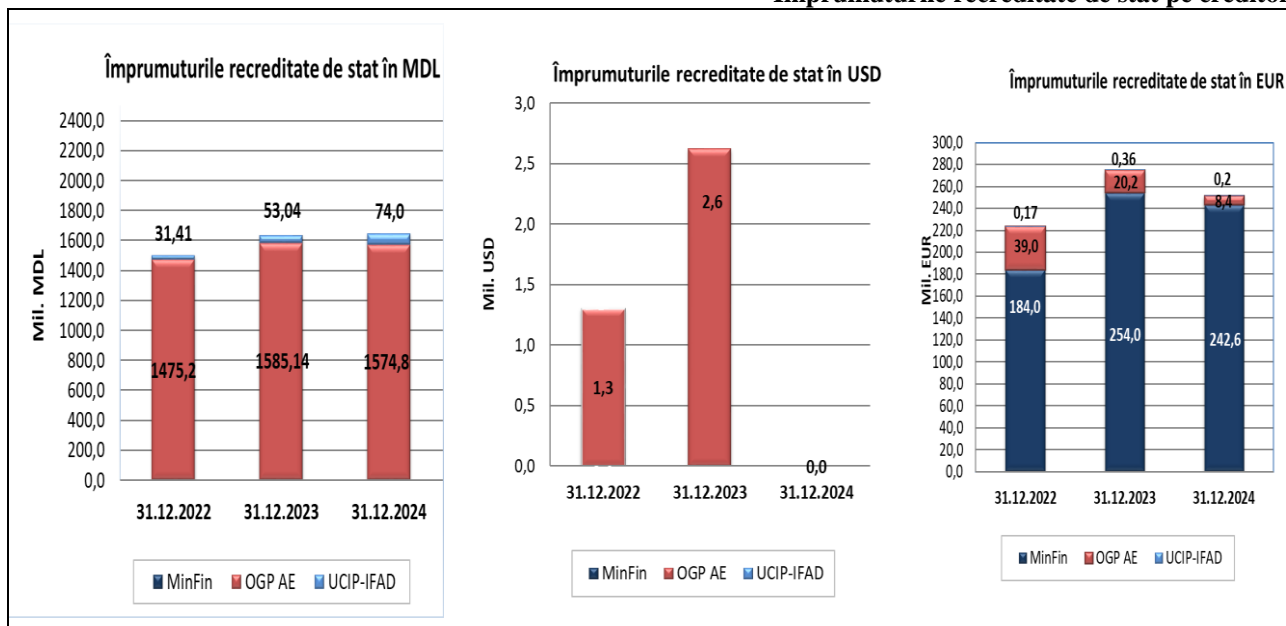

Informația privind împrumuturile recreditate prin intermediul Ministerului Finanțelor, Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă, Unității Consolidate pentru Implementarea Programelor Fondului Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă, la situația din 31 decembrie 2024

Recreditarea de stat se efectuează prin intermediul Ministerului Finanțelor (MinFin), Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă (OGP AE) și Unității Consolidate pentru Implementarea Programelor Fondului Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă (UCIP-IFAD).

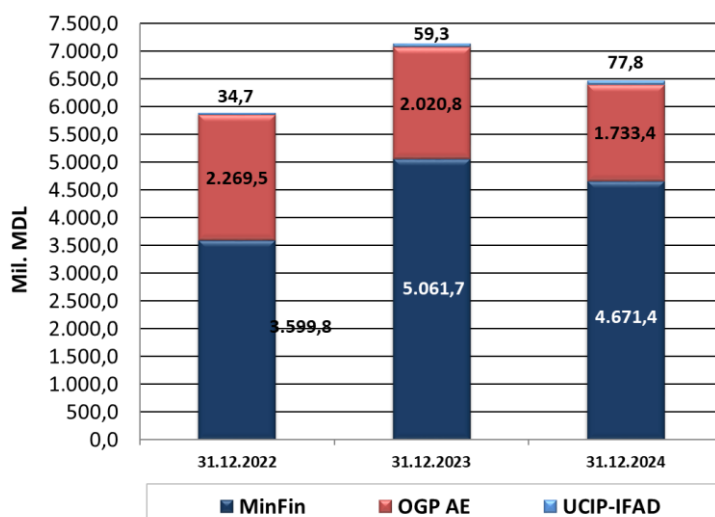
Pe parcursul anului 2024, din contul liniilor de creditare și a mijloacelor circulante acumulate (din rambursarea sumelor principale, dobânzilor aferente de către băncile, organizațiile de creditare nebancare (OCN) și asociațiile de economii și împrumut (AEÎ) participante la recreditarea de stat) pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe au fost recreditate împrumuturi către agenți economici, autorități publice locale și băncile, organizațiile de creditare nebancare, asociațiile de economii și împrumut participante la recreditarea de stat în valoare de 1 648,8 mil. lei și 251,2 mil. euro (echivalent a cca 6 482,6 mil. lei), inclusiv: din surse recreditate din mijloacele circulante acumulate – 1 396,1 mil. lei și 1,3 mil. euro (echivalent a cca 1 420,6 mil. lei) sau 21,9% din suma totală recreditată.

Împrumuturile recreditate de stat pe creditori

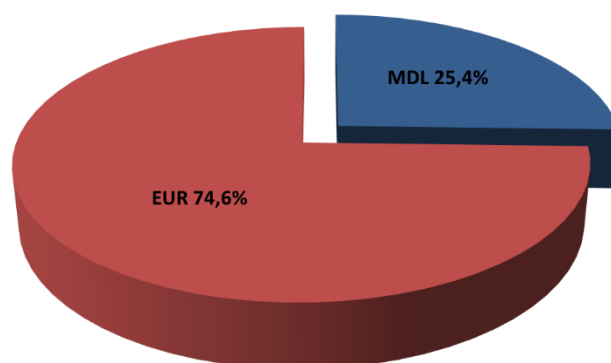
În perioada de analiză, se atestă un trend descendent aferent valorii mijloacelor financiare îndreptate spre recreditare în scopul implementării proiectelor finanțate din surse externe în dolari SUA și euro și un trend ascendent în moneda națională.

Împrumuturile recreditate de stat, recalulate în moneda națională la data tranzacției, pe parcursul anilor 2022, 2023 și 2024 (mil. lei)

Pe parcursul anului 2024 s-a înregistrat o descreștere a mijloacelor financiare îndreptate spre recreditarea de stat în comparație cu anul 2023, determinată de o cerere mai mică de recreditare din partea beneficiarilor. Comparativ cu anul 2022 volumul împrumuturilor recreditate a fost în creștere.

Structura împrumuturilor recreditate de stat, pe valute, pe parcursul anului 2024 (%)

În perioada de referință poziția dominantă în structura împrumuturilor recreditate de stat pe valute este ocupată de moneda euro cu 74,6%, urmată de moneda națională cu 25,4%.

Sumele recreditate pe parcursul anului 2024 se prezintă după cum urmează:

1) prin intermediul Ministerului Finanțelor – 242,6 mil. euro (echivalent a cca 4 671,4 mil. lei), inclusiv:

- Proiectul de dezvoltare a Sistemului Electroenergetic (Î.S. „Moldelectrica”) – 6,4 mil. euro;

- Proiectul securitatea furnizării gazelor (S.A. „Energoacom”) – 222,7 mil. euro;

- Cel de-al doilea Proiect de îmbunătățire a eficienței sistemului de alimentare centralizată cu energie termică, finanțat de Banca Mondială (S.A. „Termoelectrica) – 5,6 mil. euro;

- Proiectul de achiziție a locomotivelor și restructurarea infrastructurii feroviare (Î.S. „Calea Ferată din Moldova”) – 7,9 mil. euro.

2) prin intermediul Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă – 1 574,8 mil. lei și 8,4 mil. euro (echivalent a cca 1 733,4 mil. lei), dintre care:

➤ resurse recreditate direct din împrumuturile externe – 178,76 mil. lei și 7,1 mil. euro, inclusiv:

- Proiectul „Livada Moldovei” – 178,76 mil. lei și 7,1 mil. euro;

➤ resurse recreditate din mijloacele OGP AE circulante acumulate – 1 396,07 mil. lei și 1,27 mil. euro, inclusiv:

- Proiectul de Finanțare Rurală și Dezvoltare a Întreprinderilor Mici (FIDA I) – 121,34 mil. lei;

- Proiectul de Revitalizare a Agriculturii (FIDA II, PRA) – 71,49 mil. lei;

- Proiectul de Dezvoltare a Afacerilor Rurale (FIDA III, PDAR) – 35,87 mil. lei și 0,06 mil. euro;

- Proiectul de Servicii Financiare Rurale și Marketing (FIDA IV) – 33,15 mil. lei;

- Proiectul de Servicii Financiare Rurale și Dezvoltarea Businessului Agricol (FIDA V) – 74,19 mil. lei;

- Programul Rural de Reziliență Economică-Climatică Incluzivă (FIDA VI) – 95,58 mil. lei;

- Proiectul de Reziliență Rurală (FIDA VII, PRR) – 35,75 mil. lei;

- Proiectul de Investiții și Servicii Rurale, faza I (RISP I) – 101,2 mil. lei;

- Proiectul de Investiții și Servicii Rurale, faza II (RISP II) – 171,15 mil. lei;

- Proiectul Kreditanstalt fur Wiederaufbau (KFW) – 13,16 mil. lei și 0,06 mil. euro;

- Proiectul de Ameliorare a Competitivității (PAC 1) – 69,61 mil. lei;

- Proiectul de Ameliorare a Competitivității, faza 2 (PAC 2) – 155,82 mil. lei;

- Proiectul Livada Moldovei – 252,73 mil. lei și 1,15 mil. euro;

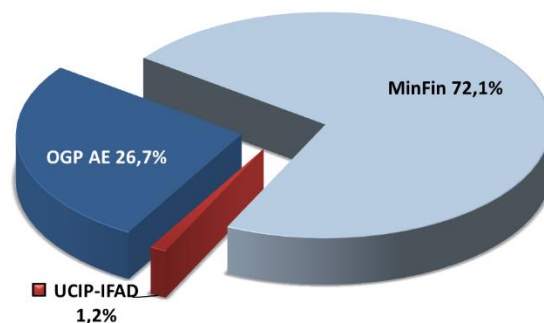
- Proiectul COVID-19 răspuns de urgență și suport ÎMMM – 165,03 mil. lei.

3) prin intermediul Unității Consolidate pentru Implementarea Programelor Fondului Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă (resurse recreditate direct din împrumuturile externe) – 74,02 mil. lei și 0,2 mil. euro (echivalent a cca 77,8 mil. lei), din care:

- Proiectul de Reziliență Rurală (FIDA VII, PRR) – 12,58 mil. lei;

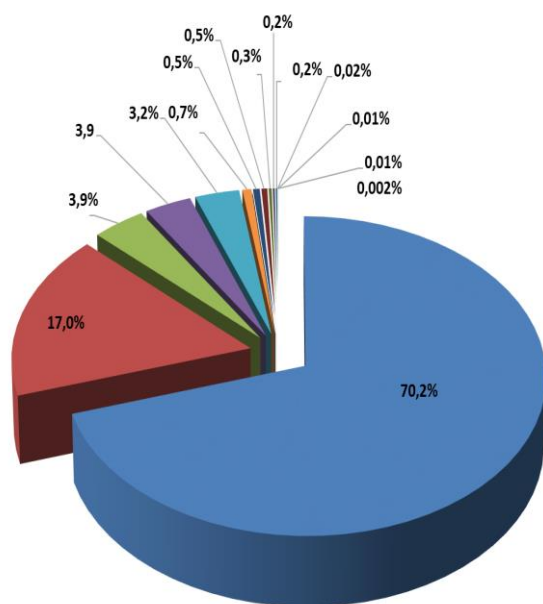
- Proiectul Îmbunătățirea capacităților pentru transformarea zonei rurale (FIDA VIII) – 61,44 mil. lei și 0,2 mil. euro.

Structura recreditării împrumuturilor de stat între instituțiile participante, pe parcursul anului 2024 (%)

În perioada de referință, cota majoritară de recreditare de stat îi revine Ministerului Finanțelor cu cota de 72,1%, urmată de Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă (26,7%) și Unitatea Consolidată pentru Implementarea Programelor FIDA cu 1,2%.

**Structura recreditării împrumuturilor de stat sub aspectul activităților economice
pe parcursul anului 2024**

Activitățile economice	mil. lei
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	4551,1
Agricultură, silvicultură și pescuit	1100,2
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; Întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	251,3
Industria prelucrătoare	219,4
Transport și dezvoltare	208,4
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	42,6
Activități de cazare și alimentație publică	35,3
Construcții	31,0
Tranzacții imobiliare	17,7
Sănătate și asistența socială	12,5
Industria extractivă	10,9
Arta, activități de recreere și de agrement	1,0
Distribuția apei, salubritate și gestionarea deșeurilor	0,6
Informații și comunicare	0,5
Învățământ	0,1
TOTAL:	6 482,6

În structura mijloacelor financiare recreditate de stat, pe parcursul anului 2024, sub aspectul activităților economice, ponderea majoritară a fost deținută de sectorul producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat cu 70,2%, urmată de agricultură, silvicultură și pescuit cu 17,0%, cota cea mai mică revinând învățământului - 0,002%.

În perioada de analiză, agenții economici, autoritățile publice locale și băncile, organizațiile de creditare nebankare, asociațiile de economii și împrumut participante la recreditarea de stat au rambursat suma principală, dobânda și alte plăți aferente în

valoare totală de 1 750,6 mil. lei, 5,5 mil. dolari SUA, 151,7 mil. euro și 0,9 mil. yeni japonezi (echivalent a cca 4 739,1 mil. lei). Astfel:

1) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Ministerului Finanțelor au fost rambursate – 2,4 mil. lei, 3,8 mil. dolari SUA, 126,4 mil. euro și 0,9 mil. yeni japonezi.

2) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă au fost rambursate – 1 691,5 mil. lei, 1,7 mil. dolari SUA și 25,0 mil. euro, din care:

- resurse recreditate direct din împrumuturi externe – 222,8 mil. lei, 0,2 mil. dolari SUA și 12,9 mil. euro;

- resurse recreditate din mijloacele circulante acumulate – 1 468,7 mil. lei, 1,5 mil. dolari SUA și 12,1 mil. euro.

3) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Unității Consolidate pentru Implementarea Programelor FIDA au fost rambursate – 56,7 mil. lei, 0,03 mil. dolari SUA și 0,3 mil. euro.

La situația din 31 decembrie 2024, soldul datoriilor beneficiarilor recreditați a fost de: 4 113,0 mil. lei, 18,4 mil. dolari SUA, 411,5 mil. euro și 896,9 mil. Yeni Japonezi (echivalent a 12 505,2 mil. lei). Acest sold s-a mărit cu 2 213,5 mil. lei față de sfârșitul anului 2023, ceea ce reprezintă o creștere de aproximativ 21,5%. Comparativ cu sfârșitul anului 2022 s-a majorat cu 8,7%. Astfel:

1) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Ministerului Finanțelor – 65,0 mil. lei, 15,4 mil. dolari SUA, 352,9 mil. euro și 896,9 mil. Yeni Japonezi (echivalent a 7 271,2 mil. lei sau 58,1% din suma totală a datoriilor);

2) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă și Unității Consolidate pentru Implementarea Programelor FIDA – 4 048,0 mil. lei, 3,0 mil. dolari SUA și 58,6 mil. euro (echivalent a 5 234,0 mil. lei sau 41,9 % din suma totală a datoriilor).

La situația din 31 decembrie 2024, datoria cu termen expirat se înregistrează atât la împrumuturile recreditate prin intermediul Ministerului Finanțelor, cât și prin intermediul Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă și se cifrează la 67,7 mil. lei, 3,1 mil. dolari SUA și 4,1 mil. euro (echivalent a 203,7 mil. lei). Aceasta reprezintă 1,6% din suma totală a datoriilor și s-a majorat cu 44,5 mil. lei comparativ cu sfârșitul anului 2023, ceea ce constituie o creștere de aproximativ 27,95%. Totuși, comparativ cu sfârșitul anului 2022, datoria cu termen de achitare expirat s-a micșorat cu 25,5%. Astfel:

1) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Ministerului Finanțelor – 64,1 mil. lei, 3,1 mil. dolari SUA și 3,6 mil. euro (echivalent a 191,1 mil. lei) sau 93,8% din totalul datoriei expirate. Beneficiarii recreditați care nu au executat graficele de rambursare a datoriilor sunt:

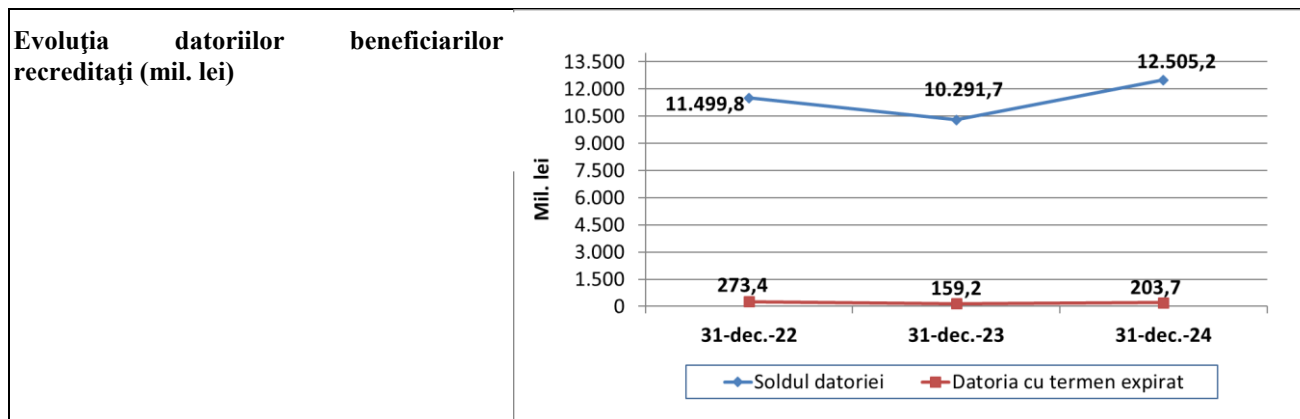
- Consiliul raional Soroca (Programul de dezvoltare a serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă, finanțat de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare);

- Î.S. „Calea Ferată din Moldova” (Proiectul de achiziție a locomotivelor și restructurarea infrastructurii feroviare);

- Direcția de producție Apă Canal Ștefan-Vodă (Proiectul Alimentare cu Apă și Canalizare, finanțat de către Banca Mondială);

- Întreprinderile în proces de insolabilitate și întreprinderile potențial falite.

2) pe împrumuturile recreditate și/sau monitorizate prin intermediul Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă – 3,6 mil. lei și 0,5 mil. euro (echivalentul a 12,6 mil. lei) sau 6,2% din totalul datoriei expirate. Datoria dată a fost înregistrată la B.C. „Investprivatbank” S.A., AEÎ „Grimăncăuți” și „Univers-Vin” S.R.L. în legătură cu insolabilitatea acestora și la întreprinderea vitivinicolă recreditată în cadrul Proiectului „Filieră du Vin” („Magnolia-94” S.R.L.).

Graficul prezentat atestă că, comparativ cu situația din 31 decembrie 2023, precum și cu finele anului 2022, soldul datoriei are o tendință ascendentă, determinată de o cerere mai mare de acordare a împrumuturilor din partea beneficiarilor recreditați (în special recreditarea S.A. „Energocom”). Soldul datoriei cu termen de achitare expirat, la situația din 31 decembrie 2024, similar, are o evoluție ascendentă comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, cauzată de neexecutarea graficelor de rambursare a împrumutului de către unii beneficiari recreditați. Comparativ cu finele anului 2022, însă, soldul acestor datorii are o evoluție descendentă, în principal datorită anulării datoriilor ca rezultat al încetării procesului de insolabilitate.

Ministerul Finanțelor își îndeplinește sarcina de încasare a datoriilor expirate prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat, aplicând măsuri de executare silită în conformitate cu legislația în vigoare, față de beneficiarii recreditării care înregistrează datorii cu termen de achitare expirat pe împrumuturile recreditate. Astfel, pe parcursul anului 2024, la bugetul de stat au fost încasate 1,8 mil. lei, ceea ce constituie 0,04% din suma totală rambursată în perioada de referință.